

บทที่ 1

成语

chéngyǔ

1.1 เกร็ดความรู้ทั่วไปของ 成语

1.1.1 成语 คืออะไร

成语 คือกลุ่มคำที่มีรูปแบบตายตัวที่ผู้คนใช้สืบต่อกันมายาวนาน รูปแบบเรียบง่ายกระชับ ความหมายละเอียดลึกซึ้งได้ใจความ โดยทั่วไป 成语 จะประกอบขึ้นด้วยตัวอักษร 4 ตัว (มี 4 พยางค์) ซึ่งบทบาทและหน้าที่ทางไวยากรณ์ของ 成语 จะเทียบเท่ากับคำศัพท์ 1 คำ

1.1.2 ที่มาของ 成语

แหล่งที่มาของ 成语 สามารถแบ่งออกเป็น 4 ประเภท (黄伯荣、廖序东, 2002, p250) ได้แก่

1) 神话寓言 ตำนานเทพนิยายและนิทานสุภาษิตโบราณ

成语 ที่มาจากตำนานเทพนิยายและนิทานสุภาษิตโบราณ โดยทั่วไปจะเกิดจากการนำเอาใจความสำคัญของเรื่องนั้นๆ มาย่อหรือสรุปเป็นกลุ่มคำเฉพาะ ซึ่งสำนวนประเภทนี้จะต้องอาศัยปมหลังเรื่องราวต่างๆ ในการที่จะทำความเข้าใจความหมายของสำนวนได้อย่างลึกซึ้ง

เช่น 画蛇添足 (《战国策·齐策二》)

ทำสิ่งที่เกินความจำเป็นเกินพอดี กลับไม่เป็นผลดี และอาจทำให้เรื่องเลวร้าย

เอกสารประกอบการสอนวิชา

CHL 4505 愚公移山 (《列子·汤问》)

ลงไปอีก มีความมุมานะบากบั่นไม่กลัวอุปสรรคใดๆ ทั้งสิ้น

CHL 4505 守株待兔 (《韩非子·五蠹》)

หวังลมๆ แล้งๆ ว่าจะมีลาภลอยมา หัวโบราณไม่รู้จักพลิกแพลง

2) 历史故事 เรื่องราวในประวัติศาสตร์

จีนเป็นชาติที่มีประวัติศาสตร์ยาวนาน มีเรื่องราวและบุคคลสำคัญเกิดขึ้นและเป็นที่เล่าขานกันจนอยู่ในความทรงจำของผู้คนมากมาย และกลายมาเป็นสำนวนที่ใช้สืบต่อกันมา สำนวนจีนจำนวนมากมีความเชื่อมโยงเกี่ยวพันกับเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริงหรือบุคคลที่มีตัวตนจริงในประวัติศาสตร์ของจีน

เช่น 胸有成竹 (《文与可画筍簞谷偃竹记》) มีแผนในใจอยู่แล้ว

负荆请罪(《史记·廉颇蔺相如列传》) ขอขมา ยอมรับความผิดและบذلโทษ

草木皆兵(《晋书·苻坚·载记》) หวาดระแวงไปหมด

3) 诗文语句 ถ้อยคำในบทกวี

成语 ที่มาจากถ้อยคำในบทกวี เป็นสุภาษิตที่เกิดจากการหยิบยืมบางบทบางตอนในบทกวีหรือวรรณกรรม ซึ่งเป็นถ้อยคำที่ผู้คนคุ้นเคยและรู้จักกันอย่างแพร่หลาย บางครั้งอาจเป็นการหยิบยืมมาใช้โดยตรงหรืออาจมีการปรับเปลี่ยน ตัดตอน แต่งเติมบ้าง

เช่น 学而不厌(《论语·述而》)

จงขยันเรียนอย่างไม่รู้จักเพียงพอ

青梅竹马

ชายหญิงที่รู้จักเล่นกันมาแต่เด็ก

(李白《长干行·其一》)

4) 口头俗语 สำนวนภาษาพูด

成语 จำนวนมากมาจากคำพังเพย สำนวนที่พูดต่อๆ กันมา อาจจะไม่มีบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร

เช่น 虎头蛇尾 แรกๆ หัวหาญตั้งเสือ แต่ว่าลงท้ายเหมือนหางงู อุปมาว่าทำดีที่เหลว

悬崖勒马 กลับเนื้อกลับตัวใหม่ยังไม่สาย

千方百计 ทำทุกวิถีทางเพื่อให้บรรลุผล

เป็นที่ทราบดีว่า 成语 จำนวนมากมีที่มาจากบันทึกโบราณ ซึ่งเป็นสิ่งที่คนสมัยก่อนสร้างสรรค์ขึ้นมา และใช้สืบเนื่องต่อกันมาเป็นระยะเวลาช้านาน แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่า 成语 เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในสมัยโบราณเท่านั้น 成语 บางคำเป็นคำที่เกิดขึ้นใหม่ มีระยะเวลาการใช้ไม่ยาวนาน และมักจะไม่เคยปรากฏในงานเขียนโบราณ เช่น 举世瞩目 เป็นที่จับตามองไปทั่วโลก 和平共处 อยู่ร่วมกันโดยสันติ ซึ่งสุภาษิตที่เกิดขึ้นมาใหม่นี้ จะสะท้อนให้เห็นถึงสถานะทางการเมือง เศรษฐกิจ วิถีชีวิตของคนสมัยนั้น (齐沪扬, 2007, p234)

1.1.3 โครงสร้างของ 成语

"โครงสร้างตายตัว"เป็นลักษณะเด่นที่สำคัญของ 成语 อย่างหนึ่ง กล่าวคือ โครงสร้างหรือตัวอักษรที่ปรากฏใน 成语 โดยส่วนใหญ่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามต้องการ เช่น 七嘴八舌 ไม่สามารถเปลี่ยนเป็น 九嘴十舌 หรือ 七口八舌 ได้ แต่ทว่า เนื่องจากประวัติศาสตร์อันยาวนาน สำนวนสุภาษิตต่างๆ ได้ผ่านการใช้สืบทอดกันในระยะเวลายาวนาน ทำให้สำนวนสุภาษิตบางคำปรากฏในรูปแบบที่ต่างออกไปจากเดิม เช่น 揠苗助长 สามารถเขียนอีกแบบหนึ่งได้ว่า 拔苗助长

หากพิจารณาจากความสัมพันธ์ทางความหมายของหน่วยคำใน 成语 โดยส่วนใหญ่มีโครงสร้างการกระจายตัวแบบ AB-CD มากที่สุด (崔希亮, 2005, p15) เช่น

- ส่วนหน้าและส่วนหลังมีความหมายคล้ายๆ กัน ความหมายเสริมซึ่งกันและกัน เช่น

狼吞虎咽 กินอย่างตะกละตะกลาม

谨小慎微 ระมัดระวัง

- ส่วนหน้าและส่วนหลัง มีคำที่มีความหมายตรงกันข้ามกัน รวมเป็นความหมายที่สมบูรณ์ 1 ความหมาย เช่น

取长补短 บั้นยาวต่อสั้น เอาส่วนดีไปเสริมส่วนที่บกพร่อง

大同小异 มีความแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย

- ส่วนหน้าและส่วนหลัง มีตัวเลขแทรก เช่น

三番五次 ครั้งแล้วครั้งเล่า

七嘴八舌 แย่งกันพูดจนฟังไม่ได้ศัพท์

- ส่วนหน้าและส่วนหลังมีตัวอักษรตัวเดียวกัน เพื่อเป็นการเน้นน้ำเสียง เช่น

如痴如醉 เคลิ้ม หลงไหล

自私自利 เห็นแก่ตัว

จากตัวอย่าง 成语 ที่ยกมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า มีโครงสร้างแบบคู่ขนาน (并列结构) โดยในส่วน AB และ CD มีโครงสร้างแบบเดียวกัน

นอกจากนี้ 成语 ที่มีการกระจายตัวแบบ AB-CD บางคำในส่วนของ AB และ CD มีโครงสร้างแตกต่างกัน เช่น

愚公移山 ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น (主谓结构)

草木皆兵 หวาดระแวงไปหมด (主谓结构)

雪上加霜 เคราะห์ซ้ำกรรมซัด (偏正结构)

นอกจากนี้ยังมีการกระจายตัวแบบอื่นๆ อีก แต่มีเป็นจำนวนน้อย เช่น A-BCD

胸有成竹 มีแผนในใจอยู่แล้ว (主谓结构)

迫在眉睫 เหตุการณ์คับขันมาก (述补结构)

ตาม《汉语拼音正词法基本规定》กฎพื้นฐานของการเขียนพินอินในภาษาจีน กำหนดหลักการเขียนพินอินของ 成语 โดนยึดตามโครงสร้าง กล่าวคือ โครงสร้างของสำนวนที่สามารถแบ่งออกเป็นหน้าหลังสองพยางค์ (AB-CD) ตรงกลางให้ใส่เครื่องหมายวรรคตอน “连接号” หรือเครื่องหมายเชื่อมต่อ (—) เช่น 刻舟求剑 (kèzhōu-qiújiàn) หากโครงสร้างของสำนวนไม่สามารถแบ่งออกเป็นสองพยางค์หน้าหลังได้ ให้เขียนพินอินติดกัน เช่น 胸有成竹 (xiōngyǒuchéngzhú)

1.1.4 ความหมายของ 成语

ความหมายของสำนวนแบ่งออกเป็นสองประเภท ได้แก่ ความหมายโดยตรง (字面意义) และความหมายโดยนัย (非字面意义) (齐沪扬, 2007, p236) สำนวนบางสำนวนมีความหมายตรงตามตัวอักษร หากเรารู้ความหมายของตัวอักษรเหล่านั้น ก็จะเข้าใจความหมายของสำนวนได้ในทันที เช่น

尽力而为	ทำอย่างสุดความสามารถ 尽力 (用一切力量) หมายถึง พยายามอย่างสุดกำลัง 为 (做) หมายถึง ทำ
半途而废	ล้มเลิกกลางคัน 半途 (半路) หมายถึง ครึ่งทาง 废 (不再使用) หมายถึง หยุดการใช้งาน เลิกล้ม
全力以赴	ทุ่มสุดกำลังความสามารถ นำพลังทั้งหมดที่มีไปใช้ 全力 (全部力量) หมายถึง เต็มกำลัง 赴 (到某处去) หมายถึง ไปยังที่ใดที่หนึ่ง

สำนวนหลายสำนวนมีความหมายโดยนัย ที่ไม่สามารถเข้าใจได้ด้วยความหมายตามตัวอักษรเท่านั้น สำนวนเหล่านี้มักมีการอุปมาเปรียบเทียบ หรือยืมใช้ความหมายโดยตรงของคำๆ นั้น มาแสดงความหมายที่เกี่ยวข้อง ตัวอย่างเช่น

刻舟求剑	ทำสัญลักษณ์ไว้ที่เรือเพื่อมหาดาบ อุปมาว่าไม่รู้จักพลิกแพลงตามสถานการณ์ 刻 หมายถึง สลัก 舟 หมายถึง เรือ 求 หมายถึง หา 剑 หมายถึง ดาบ
愚公移山	ลุงโง่ย้ายภูเขา อุปมาว่ามีความมุมานะบากบั่นไม่กลัวต่ออุปสรรคใดๆ 愚公 หมายถึง ลุงโง่ 移 หมายถึง ย้าย 山 หมายถึง ภูเขา
窗明几净	หน้าต่างสว่าง โต๊ะสะอาด "หน้าต่าง" และ "โต๊ะ" ในที่นี้ยืมมากล่าวแทนห้องต่างๆ บรรยายถึงห้องที่สะอาดและสว่างสดใส

จากตัวอย่างด้านบน 刻舟求剑 และ 愚公移山 มีที่มาจากตำนาน นิทาน ซึ่งความหมายของสุภาษิตที่มีที่มาจาก ตำนาน นิทาน ตลอดจนเรื่องราวประวัติศาสตร์ จะเชื่อมโยงกับที่มาของคำนั้นๆ การทำความเข้าใจความหมายให้ท่องแท้ จึงจำต้องรู้เรื่องราวที่มาของสุภาษิตนั้น

1.1.5 ความหมาย การใช้และตัวอย่าง 成语

1. 画蛇添足 huàshé-tiānzú (添: 增加 เพิ่ม เติม / 足: 脚 เท้า)

ความหมาย	วาดงูเติมเท้า อุปมาว่าทำสิ่งที่เกินความจำเป็น จนทำให้เสียเรื่อง ทำให้ไม่เป็นผลดี
การใช้	มีความหมายลบ

ตัวอย่าง

- (1) 这篇小说的角尾纯属画蛇添足。
- (2) 他们说孩子们在学校已经学得够多了，在上课外班纯属画蛇添足，多此一举。
- (3) 专家建议修建圆明园遗址应保持原状，遗址就是遗址，不要进行改造，画蛇添足。废墟有废墟的美，学会欣赏遗址，这也是文化素养。

2. 愚公移山 yúgōng-yíshān (愚公: ลุงโง่ / 移: 搬走 ย้าย/ 山: ภูเขา)

ความหมาย ลุงโง่ย้ายภูเขา อุปมาถึงความมุมานะ จิตใจแน่วแน่ ไม่กลัวความยากลำบากและอุปสรรคใดๆ

การใช้ มีความหมายบวก

ตัวอย่าง

- (1) 只要有愚公移山的精神, 就什么困难都能克服。
- (2) 他诗写得不好, 量却惊人, 退稿, 投寄, 再退稿, 颇有愚公移山的精神。
- (3) 愚公移山是一种可贵的精神, 从小娇生惯养的孩子尤其需要有这种精神。

3. 守株待兔 shǒuzhū-dàitù (守: 守着 เฝ้ารอ / 株: 树桩 ตอไม้/ 待: รอคอย/ 兔: กระต่าย)

ความหมาย เฝ้าตอไม้รอกระต่าย เปรียบเปรยถึงคนที่ไม่ลงมือทำอะไรพยายาม แต่กลับหวังลมๆ แล้งๆ ว่าจะมีลาภลอย โชคดีได้ผลงานหรือสิ่งตอบแทนดีๆ และยังอุปมาถึงการยึดมั่นในประสบการณ์แคบๆ ไม่รู้จักพลิกแพลง

การใช้ สามารถใช้บรรยายการเกาะติดยึดมั่นกับสภาพปัจจุบัน ไม่แสวงหาความก้าวหน้า หรือใช้บรรยายการเฝ้าคอยสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างหนักแน่น ไม่จากไปไหน โดยทั่วไปใช้ในความหมายลบ

ตัวอย่าง

- (1) 有时北极熊会趴伏在浮冰上守株待兔, 一旦海豹从水中探出头来, 北极熊便会以迅雷不及掩耳之势跳入水中。
- (2) 他们一改过去坐等别人来买自己产品的守株待兔的陋习, 刚开始就盯住市场。
- (3) 在充满竞争的现代社会, “酒香不怕巷子深”的守株待兔式的经营方法显然是不行的。

4. 胸有成竹 xiōngyǒuchéngzhú (胸: ในใจ ความคิด/ 成: สำเร็จ เป็นรูปเป็นร่าง/ 竹: ไม้)

ความหมาย ก่อนวาดไผ่มีภาพต้นไผ่อยู่ในใจ อุปมาว่ามีแผนในใจอยู่แล้วต้องมีการวางแผนที่สมบูรณ์ หรือมีการพิจารณาอย่างถี่ถ้วนก่อนที่จะลงมือทำอะไร

การใช้ ใช้บรรยายว่ามีความมั่นใจในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง มีความหมายบวก

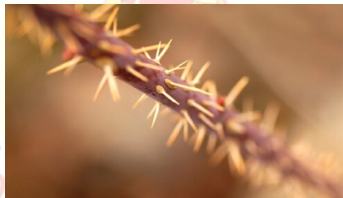
ตัวอย่าง

(1) 对于今晚的节目，我们已经**胸有成竹**。

(2) 只要始终如一地刻苦学习，扎扎实实地掌握基础知识，面对考试才能**胸有成竹**。

(3) 经理**胸有成竹**地说：“提前一个月完工没问题。”

5. 负荆请罪 fùjīng-qǐngzuì (负：背 แบก / 荆：荆条 ¹กิ่งของต้นจิง/ 请罪：ยอมรับผิดและขอรับโทษ)

ภาพ1.1 荆条 (กิ่งของต้นจิง)

ที่มา <https://m.idongde.com/c/Bb5Fb0290Bfe77d0.shtml>

ความหมาย แบกไม้มารับโทษ ยอมรับความผิดของตนเองโดยไร้ข้อโต้แย้ง และกล่าวขอโทษด้วยความจริงใจ

การใช้ ใช้ในการขอขมา ยอมรับผิด ในประโยคมักใช้เป็น

ตัวอย่าง

(1) 追究起来，这事错在你，赶紧**负荆请罪**去吧。

(2) 他专程过来**负荆请罪**，我们就原谅了他。

(3) 当他意识到自己错怪好人的作为后，下定决心，登门造访，**负荆请罪**。

6. 草木皆兵 cǎomù-jiēbīng (草：หญ้า / 木：ต้นไม้/ 皆：都 ทั้งหมด/ 兵：ทหาร)

ความหมาย ต้นไม้ใบหญ้าล้วนเป็นทหารทั้งสิ้น อุปมาว่าหวาดกลัวจนเกินไป หวาดระแวงไปหมด

การใช้ ใช้บรรยายคนที่ตื่นตระหนก กลัวเกินกว่าเหตุ จนหวาดระแวงไปหมด

ตัวอย่าง

(1) 小明做了亏心事，事事都**草木皆兵**！

(2) 听说上级要来检查，大家都人心惶惶，**草木皆兵**。

¹ 荆条 หมายถึง กิ่งก้านของต้นจิง (ดอกสีม่วง มีหนามแหลม) มีความยืดหยุ่นและมักใช้ทำตะกร้า รั้ว ฯลฯ

(3) 灾难来临前夕，镇上的村民草木皆兵，心神不定。

7. 学而不厌 xuéerbúyàn (不厌：不厌烦 ไม่เบื่อ)

ความหมาย จงขยันเรียนรู้อย่างไม่รู้จักเพียงพอ

การใช้ ใช้บรรยายถึงมีความใฝ่เรียนเป็นอย่างมาก ตักเตือน โนมน้าวให้ขยันเรียนรู้ มี

ความหมายบวก

ตัวอย่าง

(1) 在学习上，我们要做到**学而不厌**。

(2) 我们应当**学而不厌**，勤奋刻苦，这样成绩才能步步高升。

(3) 孔夫子**学而不厌**，诲人不倦，后代人无不赞颂不已。

8. 青梅竹马 qīngméi-zhúmǎ (青梅：青梅 / 竹马：ม้าไม้ไผ่)

ความหมาย เหมยเขียวม้าไม้ไผ่ พรรณาความไร้เดียงสาของเด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิง ที่เล่นกันมาแต่เยาว์วัย

การใช้ ในปัจจุบันหมายถึงคู่รักหรือสามีภรรยาที่รู้จักกันมาแต่เด็ก

ตัวอย่าง

(1) **青梅竹马**的玩伴能结为夫妻，感情自然更加深厚。

(2) 小王和小李是从小一起长大的好朋友，**青梅竹马**，两小无猜，感情一直很好。

(3) 这对**青梅竹马**的恋人马上就要结婚了，真幸福。

9. 虎头蛇尾 hǔtóu-shéwěi (虎：เสือ / 头：หัว / 蛇：งู / 尾：หาง)

ความหมาย หัวโตเท่าเสือ หางบางเหมือนงู อุปมาว่า ทำดีที่เหลว เริ่มต้นแบบสวยงาม เอาการเองงานดี แต่ตอนท้ายกลับไม่ดี ล้มเหลว มีจุดเริ่มต้นแต่ไม่มีจุดสิ้นสุด

การใช้ ใช้บรรยายถึงคนที่ทำอะไรไม่ตลอดรอดฝั่ง หรือใช้บรรยายผลงานหรือบทความที่

ออกต้นดี แต่ตอนท้ายแย ไม่สอดคล้องกับตอนต้น

ตัวอย่าง

(1) 这篇论文**虎头蛇尾**，开头写得不错，结尾却仅有寥寥几句，极不相称。

(2) 他做事总是**虎头蛇尾**的，以至于今天受到了老板的责骂。

(3) 他每件事都弄得**虎头蛇尾**，还能期望他扛起什么职责吗？

(4) 这个计划前期规划得很周密，最后却草草收场，整个一个**虎头蛇尾**。

10. 悬崖勒马 xuányá-lè mǎ (悬崖: หน้าผาสูงชัน / 勒马: รั้งบังเหียนม้า)

ความหมาย รั้งบังเหียนม้าเมื่อถึงหน้าผาอันสูงชัน เปรียบเปรยว่าเมื่อควมม้าไปถึงหน้าผาชัน หากไม่รั้งม้าม้าก็ต้องตกหน้าผาตาย เช่นกัน ถ้ายังทำความเลวต่อไป ก็จะมีจุดจบไม่ดีอย่างแน่นอน อุปมาว่ากลับเนื้อกลับตัวใหม่ก็ยังไม่สายเกินไป

การใช้ มักนำไปใช้ในการตักเตือนให้หยุดทำเลว กลับตัวกลับใจก่อนจะสายเกินไป

ตัวอย่าง

- (1) 大家劝他悬崖勒马，不要再坚持错误。
- (2) 悬崖勒马是他唯一出路。
- (3) 做错了事情不要紧，只要你即使悬崖勒马，一切都会有补救的机会。

11. 千方百计 qiānfāng-bǎiji (方: 方法 วิธีการ/计: 计策 แผนงาน กลยุทธ์)

ความหมาย พันวิธีร้อยแผน หมายถึงทุกทาง ทุกวิธีการ

การใช้ ใช้กับเรื่องที่ทำสำเร็จได้ยาก สามารถใช้ได้ทั้งกับเรื่องดี และเรื่องไม่ดี

ตัวอย่าง

- (1) A: 我们要千方百计了解消费者的心里，并千方百计满足消费者的需求。

B: 我一定千方百计使消费者满意。

- (2) 这里的小商贩大多见利忘义，他们总是千方百计地赚钱。

(3) 老师不留作业，家长留；学校不考试，接着千方百计找来别的学校的卷子，自己考孩子。

12. 举世瞩目 jǔshì-zhǔmù (举: 全 ทั้งหมด / 世: 世界 ประเทศ/ 瞩目: 注目 จับจ้อง)

ความหมาย เป็นที่จับตามองจากคนทั่วโลก

การใช้ ใช้บรรยายถึงเรื่องใหญ่ๆ ที่ทำให้เกิดกระแสเป็นวงกว้างในสังคม โดยทั่วไปให้กับเรื่องที่ดี

ตัวอย่าง

- (1) 这家研究中心在物理研究领域已经取得了一些举世瞩目的成果。
- (2) 新华社记者将随队出征，对这次举世瞩目的登山活动进行独家报道。
- (3) 举世瞩目的第 28 世界遗产大会于 2004 年 6 月在中国苏州拉开帷幕。

13. 和平共处 hépíng gòngchǔ (和平: สงบ สันติ / 共处: อยู่ร่วมกัน)

ความหมาย อยู่ร่วมกันโดยสันติ

การใช้ สำนวนนี้มาจาก《和平共处原则具有强大生命力》หลักการของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ของเติ้งเสี่ยวผิง ซึ่งสำนวนนี้จะใช้หมายถึงกับประเทศที่มีระบอบการปกครองที่แตกต่างกัน แก้ไขข้อพิพาทกันอย่างสันติ พัฒนาความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรมระหว่างกันบนพื้นฐานของความเสมอภาคและผลประโยชน์ร่วมกัน

ตัวอย่าง

- (1) 处理国与国之间的关系，**和平共处**五项原则是最好的方式。（邓小平《和平共处原则具有强大生命力》）
- (2) 全世界的人们都希望各个国家**和平共处**。
- (3) 若想与敌**和平共处**，就要与敌并肩作战。敌亦将为友。

14. 七嘴八舌 qīzuǐ-bāshé (嘴：ปาก/ 舌：ลิ้น)

ความหมาย 7 ปาก 8 ลิ้น หมายถึง คุณพูดคำ ฉันพูดคำ พูดกันไม่หยุด

การใช้ ใช้บรรยายสถานการณ์ที่ผู้คนรู้สึกสนใจหัวข้อสนทนาบางอย่าง จึงพูดแสดงความคิดเห็นกันไม่หยุด

ตัวอย่าง

- (1) A: 一谈到这次夏令营的安排，大家都**七嘴八舌**地谈论起来。
B: 大家**七嘴八舌**，争论不休，我们的安排一时还难以下定论。
- (2) 大家正在**七嘴八舌**地议论小明。
- (3) 在网上**七嘴八舌**，这种人还越来越多。

15. 揠苗助长 yàmiáo-zhùzhǎng (揠：ดึง / 苗：ต้นกล้า/ 助：帮助 ช่วย/ 长：เติบโต)

ความหมาย ถอนกล้าเพื่อให้กล้าโตเร็ว อุปมาว่าการฝืนกฎเกณฑ์พัฒนาการของสิ่งนั้น โดยใจร้อนอยากรวบรัดให้สำเร็จโดยเร็ว แต่กลับก่อให้เกิดผลเสีย เขียนอีกอย่างได้ว่า

拔苗助长 bámiáo zhùzhǎng

การใช้ ใช้บรรยายความใจร้อนอยากประสบความสำเร็จเร็วๆ แต่กลับทำให้เสียการ มี

ความหมายลบ

ตัวอย่าง

- (1) 为了让孩子达到理想的学习目标，有的家长不惜**揠苗助长**。
- (2) 有的教练指强调加大运动员的训练程度和难度，**揠苗助长**，结果只会“毁苗”。

- (3) 孩子们正在处在巩固与技术的阶段，让他们一年到头奔波于各地参加比赛，是**揠苗助长**的行为。

16. 狼吞虎咽 lángtūn-hǔyàn (狼: หมาป่า / 虎: เสือ/ 吞咽: กลืน)

ความหมาย กลืนกินอาหารเหมือนหมาป่าและเสือ

การใช้ ให้บรรยายท่าทางการกินอย่างมูมมาม ตะกละตะกลาม กลืนเอื้องๆ เข้าไปอย่างรีบร้อน

ตัวอย่าง

- (1) 吃饭**狼吞虎咽**。
(2) 他太饿，饭一端来，就被他**狼吞虎咽**。吃个精光。
(3) 那个饿坏了的孩子，看到食物就**狼吞虎咽**地吃了起来。

17. 谨小慎微 jǐnxiǎo-shènwēi (谨慎: ละเอียตรอบคอบ ระมัดระวัง/ 小、微: เล็กน้อย เล็กมาก)

ความหมาย ระมัดระวังในเรื่องหยาบหยาบมากเกินไป

การใช้ สามารถใช้กับการระมัดระวังในเรื่องเล็กน้อยมากจนเกินไป กลัวจนไม่กล้าลงมือทำ คล้ายกับสำนวนไทยที่ว่า "กลัวจนหัวหด" มีความหมายลบ นอกจากนี้ยังสามารถใช้ในความหมายบวกได้ด้วย เช่น ใช้บรรยายถึงการทำงานที่ละเอียดรอบคอบ ใช้ตักเตือนให้ทำการใดๆ อย่างระมัดระวัง

ตัวอย่าง

- (1) 应该谨小慎微/不必谨小慎微/要谨小慎微/谨小慎微地生活/
谨小慎微地做事

(2) 小明是个很认真的人，做事一向是**谨小慎微**。

(3) 他是一个**谨小慎微**的人，从来都不敢说过分的话。

18. 取长补短 qǔcháng-búduǎn (取: รับเอา / 长: 长处、优点 จุดเด่น/ 补: เสริม ชดเชย)

ส่วนที่ขาด/短: 短处、缺点 ข้อเสีย จุดอ่อน)

ความหมาย รับเอาข้อดีของผู้อื่น มาเสริมส่วนบกพร่องของตน

การใช้ ใช้บรรยายถึงการเรียนรู้จากผู้อื่นเพื่อเสริมส่วนบกพร่องของตัวเอง มีความหมายบวก

ตัวอย่าง

- (1) A: 多搞一些交流好, 多看看人家的长处, **取长补短**。
B: 欢迎为我们提提意见, 我们就是为了**取长补短**。
(2) 我们互相**取长补短**提高自己。
(3) 青年教师和老年教师各有所长, 应该互相学习, **取长补短**。

19. 大同小异 dàtóng-xiǎoyì (同: เหมือน/异: 不同 แตกต่าง)

ความหมาย โดยรวมแล้วเหมือนกัน แตกต่างกันเพียงเล็กน้อย
การใช้ ใช้บรรยายถึงระหว่างกันมีความแตกต่างเพียงเล็กน้อย
ตัวอย่าง

- (1) 人的脚型都是**大同小异**的。
(2) 中国各地过年的风俗习惯**大同小异**, 基本一致。
(3) 随着旅游业的发展, 旅游商品日渐丰富, 但各种旅游商品却**大同小异**, 缺少个性。
(4) 日本火锅与中国火锅**大同小异**, 吃火锅时那种温暖亲切的氛围尤其相似。

20. 三番五次 sānfān-wǔcì (番: 回、次 ครั้ง)

ความหมาย หลายครั้งหลายครา
การใช้ มักใช้บรรยายถึงการทำสิ่งเดียวกันซ้ำหลายครั้ง
ตัวอย่าง

- (1) 他们**三番五次**地修改歌词, 终于改出了令每个人都满意的版本。
(2) 广东的一些学校**三番五次**地来信, 想聘他去广东工作, 提出了高薪、解决户口、妻子随同调动等优厚条件。
(3) 几个月来, 她的病**三番五次**地发作, 但老人因怕花钱, 硬撑着不去住院。

21. 如痴如醉 rúchī-rúzuì (如: 像 เหมือน ราวกับ /痴: 傻 โง่/醉: เมา)

ความหมาย ราวกับว่าโง่หรือเมา พรรณนาถึงสภาวะหลงใหล เคลิบเคลิ้ม มึนเมา
การใช้ มักใช้บรรยายถึงความหลงใหลหมกมุ่นต่อคนหรือสิ่งๆ หนึ่ง หรือลุ่มหลงจนไม่สามารถควบคุมตัวเองได้
ตัวอย่าง

- (1) 他**如痴如醉**地爱着她, 对她着迷。
(2) 春天到了, 那里满山的桃花让人**如痴如醉**。
(3) 看着追星族们**如痴如醉**的样子, 不由得你不相信这是一个追星的时代。

22. 自私自利 zìsī-zìlì (自私: เห็นแก่ตัว /利: 利益、好处 ผลประโยชน์)

ความหมาย เห็นแก่ตัว คิดถึงแต่ประโยชน์ส่วนตัว โดยไม่คำนึงถึงผู้อื่นและส่วนรวม

การใช้ ใช้ในการจัดการเรื่องต่างๆ โดยไม่คำนึงถึงผู้อื่น มีความหมายลบ

ตัวอย่าง

- (1) 家长应让孩子学会分享，不要自私自利。
- (2) 当然，不是所有人在离婚时，都表现得自私自利。
- (3) 他被好朋友称为“最不自私自利的人”，就是因为他一贯都考虑他人的利益。

23. 雪上加霜 xuěshàng-jiāshuāng (雪: หิมะ /霜: น้ำค้างแข็ง/加: 增加 เพิ่ม)

ความหมาย บนหิมะยังมีน้ำค้างแข็งปกคลุมเพิ่มอีก อุปมาว่าเคราะห์ซ้ำกรรมชด

การใช้ ใช้สถานการณ์ที่ในขณะที่ประสบกับความเคราะห์ร้ายอยู่แล้ว ก็เจอความ

เคราะห์ร้าย ความเสียหายซ้ำเติมเข้าไปอีก

ตัวอย่าง

- (1) 巨额的治疗费用对于患者家庭来说，无疑是雪上加霜。
- (2) 国际油价飙升让世界航空业的经营状况雪上加霜。
- (3) 这里 70%的汽车停车时都占用机动车道或人行道，使拥挤的交通雪上加霜。

24. 迫在眉睫 pòzài-méijiē (迫: 接近 ใกล้ เกือบจะถึง /眉: 眉毛 คิ้ว/睫: 睫毛 ขนตา)

ความหมาย จวนถึงหัวคิ้ว อุปมาถึงเรื่องราวคับขันกระชั้นชิดจนตัว

การใช้ ใช้บรรยายเรื่องราวที่ยังไม่เกิดขึ้น แต่จะเกิดขึ้นในไม่ช้า

ตัวอย่าง

- (1) 治理沙漠、遏制土地沙漠化已成为一件迫在眉睫的大事。
- (2) 提升贫困地区的教育水平、提高全民文化水准已迫在眉睫，刻不容缓。
- (3) 第 55 届世界乒乓球锦标赛迫在眉睫，中国乒乓球队目前已进入冲刺性训练阶段。

25. 尽力而为 jìnlì'érwéi (尽力: ใช้กำลังทั้งหมดที่มี /为: 做 ทำ)

ความหมาย ทำด้วยกำลังทั้งหมดที่มี

การใช้ มีความหมายบวก

ตัวอย่าง

- (1) 这件事我一定**尽力而为**，你就放心吧。
- (2) 本人才疏学浅，只能**尽力而为**了。
- (3) 这场考试，我一定**尽力而为**，录不录取只能听天由命。

26. 半途而废 bàntú'érfèi (半途：半路 กลางทาง ครึ่งทาง /废：停止 ยกเลิก หยุด)

ความหมาย	พอมาถึงครึ่งทางก็ล้มเลิก เปรียบเปรยถึงกระทำการใดๆ ยังไม่ทันสำเร็จก็เลิกล้ม กลางคันเสียก่อน
การใช้	มักใช้กับเรื่องที่ควรทำให้สำเร็จ แต่ยังไม่ทันสำเร็จก็เลิกล้มเสียก่อน ซึ่งมักเป็นเรื่อง ด้านบวก
ตัวอย่าง	

- (1) A: 开服装店的事准备好了吗?
B: 最近太忙，还没找到进货的地方呢。
A: 要干就得坚持，可别**半途而废**。
B: 放心，忙过这一阵儿，我们一定集中力量做。
- (2) 这条八九公里长的路修了好几年也没有修通，修修停停，总是**半途而废**。
- (3) 他们自控能力差，容易被困难吓倒，做事情往往**半途而废**。
- (4) 目睹了在建教学楼那**半途而废**的工地以后，人们很着急。

27. 全力以赴 quánlìyǐfù (全力：สุดกำลัง/赴：到 (某处) 去 ไปยัง(สถานที่บางแห่ง))

ความหมาย	ทุ่มเทกำลังทั้งหมดในการทำเรื่องใดเรื่องหนึ่ง
การใช้	มีในความหมายบวก
ตัวอย่าง	

- (1) 半年内，我们要完成今年70%的工作量。时间很紧，但我们将**全力以赴**。
- (2) 我不会过多地去考虑比赛结果，在比赛中我只要**全力以赴**就行了。
- (3) 各医院成立了相应的工作组，集中人力、物力和财力，**全力以赴**投入救治伤员的工作。

28. 窗明几净 chuāngmíng-jìjìng (窗：窗户 หน้าต่าง /明：สว่าง/ 几：几案 โต๊ะยาว/净：

สะอาด)

ความหมาย	หน้าต่างสว่าง โต๊ะสะอาด
การใช้	ใช้บรรยายสภาพภายในบ้านช่องที่ปลอดโปร่ง สะอาดและเป็นระเบียบ
ตัวอย่าง	

- (1) 妈妈把家里打扫得窗明几净。
- (2) 阿姨爱干净，家里总是窗明几净的。
- (3) 午后大扫除时，我们把乱七八糟的教室收拾得窗明几净。

ห้ามเผยแพร่ก่อนได้รับอนุญาต

เอกสารประกอบการสอนรายวิชา
CHL4505 สุภาชีวิต คำพังเพย และสำนวนจีน

อาจารย์ ดร.ชนิชา คิดประเสริฐ

成语典故

画蛇添足

楚国一个主持祭祀的人，赏给他的侍从们一杯酒。这些人商量说：“这杯酒不够我们几个人喝，一个人喝还有剩余。让我们在地上画蛇吧，先画好的喝这杯酒。”有一个人先画好了蛇，拿过酒杯来就要喝，他左手拿着杯酒，右手画着蛇，说：“我能给蛇上脚。”蛇脚还没画好，另一个人的蛇画好了，夺过酒杯，说：“蛇本来就没有脚，你怎么给蛇画上脚呢？”于是喝了那杯酒。给蛇画脚的人，最终失去了他应得的酒。（马艳华 译）

资料来源：马艳华. (2022). 汉语·纵横成语读本. 北京：北京语言大学出版社.

愚公移山

北山有个叫愚公的老头儿，快 90 岁了，面对着山居住。他深受山北面道路不通、进出要绕道的痛苦，就召集全家人商议怎么办……于是，愚公率领子孙中三个能挑担子的人，砸石头、挖泥土，用箕筐把土石运到渤海边上。

河曲有个叫智叟的老头儿，嘲笑并劝阻愚公，说：“你也太不聪明了！凭着你风烛残年余下的那点力气，都无法减损北山上的一棵小草，又能拿这些土石怎么样呢？”北山愚公长长叹了一口气，说：“你的思想很死板，死板得不知变通，还不如寡妇和幼小的孩子呢。即使我死了，我还有儿子；儿子又生孙子，孙子又生儿子；孙子的儿子又生儿子，他的儿子又生孙子；子子孙孙，无穷无尽。但是山不会增高了，为什么还担心不能挖平它呢？”智叟听后，没有话可说了。（马艳华 译）

资料来源：马艳华. (2022). 汉语·纵横成语读本. 北京：北京语言大学出版社.

守株待兔

宋国有个农民，他家田中有个树桩，一只兔子跑的时候撞在树桩上，撞断脖子死了。于是农民放下农具，守在树桩旁边，希望再捡到撞死的兔子。他再也没见到撞死的兔子，自己却被宋国人嘲笑。（马艳华 译）

资料来源：马艳华. (2022). 汉语·纵横成语读本. 北京：北京语言大学出版社.

胸有成竹

北宋时的文与可，他知识渊博，多才多艺，不但会吟诗作对，写得一手好文章，他的书法也很著名，他画的竹子远近闻名。文与可为了画竹，在自己家的房前屋后种上各种各样的竹子，他几乎每天去竹林观察竹子的生长变化，琢磨竹枝的长短粗细，叶子的形态、颜色，每当有新的感觉，就回到书房，把心中的印象画在纸上，日积月累，竹子在不同季节、不同天气和不同时辰的形象都深深地印在了他的心中，因此，只要他凝神提笔，各种形态的竹子就会立刻浮现在他眼前，画起竹来得心应手，画出来的竹子也是千姿百态，十分逼真传神。当人们夸奖他的画时，他总是谦虚地说：“我只是把心中琢磨成熟的竹子画下来罢了。”

诗人晁补之是文与可的好朋友，对文与可的画很有研究，非常赞赏他的画。晁补之写了一首诗送给他，其中有两句：“与可画竹时，胸中有成竹。”

资料来源：马艳华. (2022). 汉语·纵横成语读本. 北京：北京语言大学出版社.

负荆请罪

战国时期，廉颇是赵国有名的良将，他战功赫赫，被拜为上卿，蔺相如“完璧归赵”有功，被封为上大夫不久，又在渑池秦王与赵王相会的时候，维护了赵王的尊严，因此也被提升为上卿，且位在廉颇之上。廉颇对此不服，扬言说：“我要是见了

他，一定要羞辱他一番。”
“蔺相如知道后，就有意不与廉颇会面。别人以为蔺相如害怕廉颇，廉颇为此很得意。可是蔺相如却说：“我哪里会怕廉将军？不过，现在秦国倒是有点怕我们赵国，这主要是因为

有廉将军和我两个人在。如果我跟他互相攻击，那只能对秦国有益。我之所以避开廉将军，是以国事为重，把私人的恩怨丢一边儿了！”
这话传到了廉颇耳朵里，廉颇十分感动，便光着上身，背负荆杖，来到蔺相如家请罪。他羞愧地对蔺相如说：“我真是一个糊涂人，想不到你能这样地宽宏大量！”
两个人终于结成誓同生死的朋友。

资料来源：<http://m.chusan.com/zhongkao/184060.html>

草木皆兵

东晋时，秦王苻坚亲率几十万大军进军淝水，攻打东晋。晋朝大将谢石、谢玄率领五十万士兵前去抵抗。

双方兵力悬殊，苻坚根本就没有把晋军放在眼里，他没有经过考虑，便迅速采取了攻势，想一下子把晋军全部歼灭。不料谢玄的部下刘牢之独出奇兵，杀死了他的大将梁城和一万多名士兵。秦军首战失利，苻坚慌了手脚。

苻坚趁晚去前线观察，他站在寿春（今安徽寿县）城上观望，只见晋军的队伍阵容十分严整，将士非常精锐，士气高昂，忽然胆怯起来。夜晚朦胧，惊慌不安的苻坚将八公山（今安徽凤台县东）上随风摇拽的草木当成了晋军的伏兵，苻坚惊恐地指着那些草木，对身后的弟弟苻融说：“这是多么强有力的敌人！怎么说晋兵少呢？”

接着，两军在淝水交战，晋军被彻底击败，损失惨重，苻坚受伤，弟弟阵亡。苻坚仓皇而逃，他听到风声、鸟声也以为是敌人的追兵又来了。

揠苗助长

宋国有个人担心自己家的禾苗长得慢，所以就去把禾苗往上拔高了些。他筋疲力尽地回到家，对家人说：“今天累死了，我帮助田里的禾苗长高了些。”他儿子赶快跑到田里一看，禾苗都已经干枯了。

资料来源：马艳华. (2022). 汉语·纵横成语读本. 北京：北京语言大学出版社.

1.2 成语 (1)

1.2.1 成语 ที่บรรยายถึงอารมณ์ความรู้สึก (描写情感的成语)

30. 眉开眼笑 méikāi-yǎnxiào (开: 展开 คี้ออก ทางออก)

ความหมาย ทำทางดีใจ เบิกบานใจ
การใช้ มักใช้ในความหมายบวก
ตัวอย่าง

- (1) 茶叶换成了钱，茶农们眉开眼笑。
- (2) 邓叔叔取出了一条鲜红的羊毛围巾送给阿四。阿四即高兴又害羞，眉开眼笑地躲到了父亲的身后。
- (3) 一听到一个好消息，他高兴得眉开眼笑。

31. 喜出望外 xǐchū-wàngwài (望外: 希望或意料之外 นอกเหนือความคาดหมาย)

ความหมาย ดีใจกับเรื่องที่คาดไม่ถึง
การใช้ มักใช้เมื่อเกิดเรื่องที่ดีเกินคาด จนทำให้รู้สึกดีใจมากเป็นพิเศษ
ตัวอย่าง

- (1) 没想到找工作这么顺利，她喜出望外。
- (2) 亲人以外相见，真是令人喜出望外。
- (3) 在这届奥运会中竟能拿到两块金牌，她喜出望外。

32. 义愤填膺 yìfèn-tiányīng (义愤: เคืองแค้นต่อความไม่เป็นธรรม/填: เต็มเต็ม/膺: หน้าอก)

ความหมาย โกรธแค้นเต็มอก แสดงถึงความแค้นเคืองต่อสิ่งชั่วร้ายความไม่เป็นธรรม
การใช้ ใช้เพื่อบรรยายความขุ่นเคืองต่อความอยุติธรรม
ตัวอย่าง

- (1) A: 今天坐地铁上来一位抱着小孩儿的妈妈，门口坐着的几个都是年轻人，可没一个给让座的。
B: 那太不像话了，没人管吗？
A: 有人管，大家都义愤填膺，指责了那几个年轻人。
B: 那些人真应该好好儿反省一下。
- (2) 我们常常对社会上的见利忘义义愤填膺，却不知自己也成了其中的一员
- (3) 这个年轻人，凭借父辈留下的财富，忘乎所以到处惹祸，令人义愤填膺。

33. 目瞪口呆 mùdèng-kǒudāi (目瞪: 睁大眼 ถลึงตา/口呆: 张开嘴 อ้าปากค้าง)

ความหมาย แสดงถึงอาการตกใจจนตาเบิกกว้างและอ้าปากค้าง
การใช้ มักใช้บรรยายท่าทางประหลาดใจ ตกใจกลัว หรือตกตะลึง
ตัวอย่าง

- (1) A: 今早在我们小区门口发生了一起车祸。
B: 啊? 怎么回事? 严重吗?
A: 司机闯红灯撞到了人。满地是血, 吓得我目瞪口呆。
B: 开车不遵守交通规则太可恶了!
- (2) 弟弟看着被打碎的花瓶, 吓得目瞪口呆。
- (3) 演员们表演得出神入化, 观众们一个个看得目瞪口呆。

34. 大惊小怪 dàjīng-xiǎoguài (惊: 惊奇 ที่ ประหลาดใจ/怪: 奇怪 แปลกประหลาด)

ความหมาย ตื่นตกใจ ประหลาดใจมากเกินไปกับสิ่งที่ไม่น่าแปลกใจ
การใช้ มีความหมายลบ มักใช้ในการตำหนิต่อว่าผู้อื่น
ตัวอย่าง

- (1) 中国朋友: 克拉拉, 人家都看你呢。
克拉拉: 看我因为我漂亮啊, 有什么大惊小怪的!
- (2) 这种情况经常出现, 没什么大惊小怪的。
- (3) 一个人说一两句过头话是难免的, 用不着大惊小怪。

35. 呆若木鸡 dāiruòmùjī (呆: 发呆 งงงัน ใจลอย/若: 好像 ราวกับ)

ความหมาย งงราวกับไก่ไม้ เปรียบเปรยกับท่าทางที่กลัวหรือตกใจจนทำอะไรไม่ถูก คล้ายสำนวน
ที่ว่า "งงเป็นไก่ตาแตก"
การใช้ มักใช้บรรยายสภาพของคนที่ต้องเผชิญกับเหตุฉุกเฉินหรือเหตุการณ์ที่สะเทือนจิตใจ
ตัวอย่าง

- (1) 她没想到在这里竟然会遇到老同学, 一时呆若木鸡。
- (2) 屋内其他的人都吓得呆若木鸡。
- (3) 从浓烟里跑出来的人, 一个个呆若木鸡地望着燃烧的大楼。

36. 惊弓之鸟 jīnggōngzhīniǎo (惊: 受惊吓 ตื่นตกใจ หวาดผวา)

ความหมาย นกที่ตื่นตกใจเพราะกลัวธนู อุปมาถึงคนที่เคยได้รับความกระทบกระเทือนจิตใจมา
ก่อน เมื่อเจอกับการเคลื่อนไหวหรือเรื่องเพียงเล็กน้อยก็ตื่นตระหนก หวาดผวาได้
ง่าย
การใช้ มักใช้กับคนที่เคยประสบกับเรื่องที่ทำให้หวาดผวาหรือเหตุฉุกเฉินมาก่อน

ตัวอย่าง

- (1) 生活中的诸多打击已使他成为**惊弓之鸟**，最怕没有心理准备的意外。
- (2) 没有走的人也全是变成了**惊弓之鸟**，听见有人敲门就吓得半死。
- (3) 小偷如**惊弓之鸟**，迅速跳下了车，向黑暗中逃窜了。

37. 提心吊胆 tíxīn-diàodǎn (提: ถือ / 吊: แขวน)

ความหมาย ใจถูกถือไว้ ถึงน้ำตึงแขวนเอาไว้ อุปมาว่าอกสั่นขวัญแขวน

การใช้ ใช้บรรยายความรู้สึกเป็นกังวลหรือหวาดกลัว ซึ่งเรื่องที่กังวลหรือหวาดกลัวนั้นมักเป็นเรื่องค่อนข้างอันตราย

ตัวอย่าง

- (1) A: 我听说那条山路风景如画。
B: 那条山路又陡又窄，车外虽然风景很美，但车内的人都**提心吊胆**，谁也不敢往外看。
- (2) 听说台风要来，靠种苹果为生的老王天天**提心吊胆**，连觉都睡不好。
- (3) 我们小村非常安全，出门时忘了锁门也不用**提心吊胆**。

38. 牵肠挂肚 qiāncháng-guàdù (牵: ถือ / 肠: ลำไส้ / 挂: แขวน / 肚: ท้อง)

ความหมาย เป็นห่วง เป็นกังวล จิตใจพะวงถึงใครบางคน หรือเรื่องบางเรื่องเป็นอย่างมาก

การใช้ ใช้บรรยายความรู้สึกกังวลเป็นอย่างมาก

ตัวอย่าง

- (1) A: 在外读书可要照顾好自己啊。
B: 嗯，您在家也要保重身体。
A: 有时间报个平安，免得让妈**牵肠挂肚**的。
B: 放心吧，妈。咱们可以经常视频聊天儿嘛。
- (2) 王总出差的时候，也总是对公司的情况**牵肠挂肚**的。
- (3) 孩子大了会照顾好自己的，你就别**牵肠挂肚**的了。

39. 愁眉苦脸 chóuméi-kǔliǎn (愁眉: ขมวดคิ้ว / 苦: 愁苦 ทุกข์ระทม)

ความหมาย หน้ามึนคิ้วขมวด ด้วยความเจ็บปวดหรือเป็นทุกข์

การใช้ บรรยายสีหน้าก่ดกลุ้ม เศร้าโศกเป็นทุกข์

ตัวอย่าง

- (1) 他整天一副**愁眉苦脸**的样子，让人看了难受。
- (2) 她总是**愁眉苦脸**，哀声叹气。

(3) 你先不要**愁眉苦脸**，这件事一定还有可以解决的办法。

40. 后顾之忧 hòugùzhīyōu (顾：回头看 มองกลับไป / 忧：忧虑、担心 กังวล เป็นห่วง)

ความหมาย หมายถึงเรื่องที่ทำให้กังวลและต้องคอยดูแล โดยทั่วไปหมายถึงความกังวลที่เกิดจากคนที่อยู่ข้างหลังหรือครอบครัว

การใช้ มักใช้คู่กับคำกริยา “解除” “解决”

ตัวอย่าง

- (1) 这家公司为了解决职工的后顾之忧，为他们修建了廉价食堂、幼儿园等服务部门。
- (2) 他独自一人，无牵无挂，四海为家，去哪里都没有后顾之忧。
- (3) 种种后顾之忧使我的丈夫无法全身心投入工作。

41. 垂头丧气 chuítóu-sàngqì (垂：低下 ตกลง ห้อยลงมา/丧：失去 สูญเสีย/气：神情、信心 สิ้นหน้าท่าทาง ความมั่นใจ)

ความหมาย ท่าทางหมดอาลัยตายอยาก

การใช้ มักใช้เมื่อถูกโจมตีหรือประสบกับความล้มเหลว

ตัวอย่าง

- (1) 黄昏，男人们垂头丧气地回家了，他们打了败仗。
- (2) 他们一讲成绩，就容易沾沾自喜，以为高枕无忧；一讲问题，就容易失去信心，变得垂头丧气。
- (3) 上午 8 点多钟，一辆警车驶进公安局院内，两名垂头丧气的犯罪嫌疑人被押下了车。

1.2.2. 成语 ที่เกี่ยวกับการทำงาน (与工作有关的成语)

42. 兢兢业业 jīngjīng-yèyè (兢兢：ท่าทางระมัดระวัง / 业业：ท่าทางหวาดกลัวและเป็นห่วง)

กังวล) อาจารย์ ดร. ชนิชา คิดประเสริฐ

ความหมาย สุขุมรอบคอบและมีความระมัดระวัง

การใช้ ใช้บรรยายการทำงานอย่างระมัดระวัง ขยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบ มี

ความหมายบวก

ตัวอย่าง

- (1) 玛 丽：宋老师主编这么多教材，真了不起。
- 张老师：宋老师多年来一直兢兢业业，编了不少书。

(2) **兢兢业业**干好本职工作是教师的天职。

(3) 有的人在艰难困苦的日子里，也能**兢兢业业**，力求上进。

43. **专心致志** zhuānxīn-zhìzhì (专、致：集中 โฟกัส มีสมาธิ / 志：精力、志向 จิตใจ กำลังความตั้งใจ)

ความหมาย จิตใจจดจ่อ ตั้งอกตั้งใจ

การใช้ ใช้บรรยายการทำงานบางอย่างอย่างมีสมาธิ จิตใจจดจ่อในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นเวลานานๆ

ตัวอย่าง

(1) A: 你怎么写作业还老看手机啊?

B: 我怕有人找我。

A: 学习就要**专心致志**，别一心二用。

B: 知道了，爸，我马上就写完。

(2) 他做事时，注意力特别集中，经常由于**专心致志**地思考问题而忘了周围的一切。

(3) 一走进工厂，就看到**专心致志**工作着的工人。

44. **粗心大意** cūxīn-dàyi (粗心：不细心 ไม่ละเอียด รอบคอบ/大意：疏忽 ประมาท ไม่ระวัง)

ความหมาย ทำอะไรไม่ระมัดระวัง ไม่ตั้งใจ

การใช้ ใช้บรรยายถึงผู้ที่ทำอะไรขาดความละเอียดรอบคอบ ไม่ระมัดระวัง จนทำให้เกิดข้อผิดพลาด ผลเสีย หรือผลกระทบด้านไม่ดีบางอย่าง มีความหมายล

ตัวอย่าง

(1) A: 小林，老王的电话是这个号码吗？怎么老打不通？

B: 对不起，是我**粗心大意**，记错了电话号码。

(2) 你也太**粗心大意**了，怎么又把“士”写成“土”了？

(3) 这次，他的**粗心大意**给他自己带来了很大的麻烦。

45. **不遗余力** bù yí-yú lì (遗：留下 เหลือไว้ เก็บไว้/余力：剩余的力量 พลังที่เหลืออยู่)

ความหมาย พยายามสุดกำลังความสามารถ

การใช้ ใช้แสดงถึงการกระทำใดๆ โดยทุ่มสุดแรง ใช้กำลังความสามารถทั้งหมดที่มี

ตัวอย่าง

(1) 为了按期完成任务，大家都在**不遗余力**地工作。

(2) 医生正在**不遗余力**地抢救病人。

(3) 为了搞好这次活动，他不遗余力地**做**准备。

46. 按部就班 ànbù-jiùbān (部：类别 การจัดแบ่งประเภท/就：接近、归入 ใกล้เคียง จัดหมวดหมู่/班：次序 ลำดับชั้น)

ความหมาย ดำเนินงานเป็นขั้นเป็นตอน
การใช้ บางครั้งใช้บรรยายถึงการดำเนินงานที่ขาดความยืดหยุ่น ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆ จะปฏิบัติตามกฎระเบียบเท่านั้น
ตัวอย่าง

- (1) 据了解，这个城市的电话号码升位工作目前在**按部就班**地进行着，进展顺利。
- (2) 他无论做什么事都**按部就班**，有条不紊，专心致志，有克服困难的决心和毅力，绝不三心二意。
- (3) 不敢走前人未走过的路，不敢做前人未做过的事，因循守旧，**按部就班**，根本不可能成为成功的企业家。

47. 量力而行 liànglì'érxíng (量：估量 ประมาณ/力：能力 ความสามารถ/行：做、办事 ทำ)

ความหมาย กระทำสิ่งต่างๆ ตามความสามารถและกำลังของตัวเอง
การใช้ ใช้แสดงถึงความสามารถของตัวเองมีจำกัด อย่างทำเรื่องเกินตัว
ตัวอย่าง

- (1) 我们定计划一定要**量力而行**，目标不可定得太高。
- (2) 要根据国家经济建设的情况，**量力而行**，把有限的人力、物力、财力用到最重要的方面，加强管理，杜绝浪费
- (3) 高校招生要**量力而行**，不得超负荷扩大招生规模。

48. 越俎代庖 yuèzǔ-dàipáo (越：跨过 ก้าวข้าม/俎：盛肉器具 ภาชนะ /庖：厨师 เชฟ ทำอาหาร)

ความหมาย ทำเกินหน้าที่ของตัวเอง ไปจัดการเรื่องหรืองานของผู้อื่น
การใช้ มีความหมายลบ
ตัวอย่าง

- (1) 有些家长溺爱孩子，对孩子能干的事情也要**越俎代庖**，使一些孩子养成了事事依赖父母的习惯。
- (2) 有的领导经常**越俎代庖**，管了一些管不了又管不好的事。

(3) 我只是过来帮忙的，没有越俎代庖的意思。

49. 措手不及 cuòshǒu-bùjí (措手: ลงมือจัดการ /不及: ไม่ทัน สาย ไปเสียแล้ว)

ความหมาย รับมือหรือแก้ปัญหาไม่ทัน

การใช้ ใช้บรรยายสถานการณ์บางอย่างที่เกิดขึ้นกะทันหัน ไม่มีเวลาเตรียมตัว ทำให้จัดการกับเรื่องราวที่เกิดขึ้นได้ไม่สมบูรณ์แบบ ไม่ราบรื่น

ตัวอย่าง

(1) A: 经理，客户来电话希望咱们能提前一周交货。

B: 可生产都按流程的，这样会让我们措手不及啊。

(2) 事故深夜发生让值班医生措手不及。

(3) 他突然宣布停工，工厂所有的工人都被这个事儿弄得措手不及。

50. 得心应手 déxīn-yìngshǒu (得: 得到 ได้รับ /应: 呼应 ตอบสนอง ขานรับ)

ความหมาย ใจคิดอย่างไร มือก็ทำได้อย่างนั้น บรรยายถึงทำได้คล่องแคล่วดังใจ

การใช้ โดยทั่วไปใช้แสดงถึงมีความชำนาญในทักษะบางอย่าง มีความหมายบวก

ตัวอย่าง

(1) 银行柜台内，营业员办理各种业务得心应手，使用户感到方便、可靠。

(2) 他颇为得意地说，现在女儿操作电脑得心应手，他也在跟着学。

(3) 学习一门语言，只有学透了，才能得心应手地运用。

51. 面面俱到 miànmian-jùdào (面: 方面 ด้าน /俱: 都 ล้วน ทั้งหมด)

ความหมาย ดูแลทั่วถึงทุกด้าน ไม่มีตกหล่น

การใช้ โดยทั่วไปแสดงถึงครอบคลุมทุกด้าน แต่ไม่มีอะไรพิเศษ

ตัวอย่าง

(1) 我们希望来稿不要面面俱到，而是要抓住某一点，联系实际，写得深入些。

(2) 我们应从实际出发，突出重点，着重解决主要问题，不用面面俱到。

(3) 该国政府为企业提供的商业信息是大量的、深入的和面面俱到的，为此他们投入了大量的财力、物力。

บทที่ 2

惯用语

guànyòngyǔ

2.1 เกร็ดความรู้ของ 惯用语

2.1.1 惯用语 คืออะไร

惯用语 เป็นสำนวนที่มีลักษณะเป็นกลุ่มคำสั้นๆ ที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในรูปแบบของภาษาพูด ที่ผู้คนใช้สนทนาในชีวิตประจำวัน โดยส่วนใหญ่มีที่มาจากคำพูดของมวลชน 惯用语 เป็นสำนวนที่สะท้อนถึงรูปแบบการดำเนินชีวิต ภูมิหลังทางวัฒนธรรม วิธีคิด ค่านิยม และลักษณะประจำชาติของกลุ่มชาติพันธุ์ของตน ด้วยเหตุนี้ 惯用语 จึงไม่มีที่มาที่จำเพาะและชัดเจนแบบ 成语

2.1 โครงสร้างของ 惯用语

สำนวน 惯用语 เป็นกลุ่มคำตายตัว ที่ไม่สามารถประกอบคำขึ้นได้อย่างอิสระเหมือนวลีทั่วไป ตัวอย่างเช่น “敲竹杠” ไม่สามารถพูดว่า “敲木杠” “放马后炮” จะพูดว่า “开马后炮” ไม่ได้ “夸海口” ไม่สามารถเปลี่ยนเป็น “夸河口” หรือ “夸江口”

ถึงแม้ว่า 惯用语 จะเป็นกลุ่มคำตายตัว แต่เมื่อเปรียบเทียบกับ 成语 แล้ว โครงสร้างของ 惯用语 จะมีความยืดหยุ่นกว่า โดยเฉพาะ 惯用语 ที่มีโครงสร้างแบบกริยา-กรรม (动宾式) ตรงกลางสามารถใส่ บทขยายประธานหรือกรรม (定语) หรือบทเสริม (补语) (黄伯荣、廖序东, 2002. 7:p253) เช่น

“钻空子” สามารถพูดเป็น “钻我们的空子” “钻不了空子”

“伤脑筋” สามารถพูดเป็น “伤着脑筋” “伤了脑筋” “伤过脑筋”

“走后门” สามารถพูดเป็น “走经理的后门” “走不了后门”

นอกจากนี้ยังมีการปรับใช้ในรูปแบบอื่นๆ ตามความหมายที่ต้องการสื่อถึง เช่น 有空子叫人家钻 后门走不通。

จากตัวอย่าง 惯用语 ที่กล่าวถึงข้างต้น “敲竹杠” “夸河口” “钻空子” “伤脑筋” “走后门” จะเห็นว่า 惯用语 ส่วนใหญ่มี 3 พยางค์ บางคำมี 4 พยางค์ เช่น “放马后炮” “喝西北风” “打预防针” 2 พยางค์ หรือ 5 พยางค์ขึ้นไปมีจำนวนน้อยมาก เช่น “没底” “碰一鼻子灰” “丁是丁，卯是卯”。 ซึ่ง 惯用语 ที่มีจำนวนพยางค์มากกว่าหรือน้อยกว่า 3 พยางค์ ต่างไม่ใช้รูปแบบคงที่ที่เล็กที่สุด

(崔希亮 1992, 转引于崔希亮 2005:17) กล่าวคือ สามารถแยกสำนวนเป็นกลุ่มคำที่เล็กลงไปได้
อีก

喝西北风——西北风 打预防针——预防针 碰一鼻子灰——鼻子灰
รูปแบบโครงสร้างของ 惯用语 สามารถจะวิเคราะห์และจำแนกประเภทตามความสัมพันธ์ทาง
ไวยากรณ์ระหว่างหน่วยคำในสำนวน เช่น

动宾结构 (โครงสร้างกริยา-กรรม)	走后门	挖墙脚
偏正结构 (โครงสร้างคำขยาย-คำหลัก)	大锅饭	马后炮
主谓结构 (โครงสร้างประธาน-แสดง)	耳朵软	手头紧
中补结构 (โครงสร้างคำหลัก-ส่วนเสริม)	吃不开	笑掉牙 老掉牙
并列 (โครงสร้างคู่ขนาน)	马大哈	老大难

จากตัวอย่างโครงสร้างข้างต้นสำนวน 惯用语 ที่มีโครงสร้างแบบ 动宾式 (โครงสร้างกริยา-กรรม) และ
偏正式 (โครงสร้างคำขยาย-คำหลัก) มีจำนวนมากที่สุดตามลำดับ

จากคุณสมบัติทางไวยากรณ์ สำนวน 惯用语 ส่วนใหญ่เป็น 谓词性² กล่าวคือเป็นสำนวนที่มีคุณสมบัติ
ทางไวยากรณ์เหมือนกับคำกริยาและคำคุณศัพท์ เช่น สามารถทำหน้าที่เป็นบทกริยาของประโยค เช่น “打
圆场” “出洋相” และบางคำเป็น 体词性³ กล่าวคือเป็นสำนวนที่มีคุณสมบัติทางไวยากรณ์เหมือนกับ
คำนาม คำสรรพนาม ตัวเลข ลักษณะนาม เช่น สามารถทำหน้าที่เป็นบทประธานหรือบทกรรมของประโยค เช่น
“耳旁风” “绊脚石”

2.1.3 ความหมายของ 惯用语

ความหมายของสำนวน 惯用语 ไม่ใช้การรวมความหมายของตัวอักษรที่ปรากฏในสำนวนอย่างง่าย ๆ
แต่เป็นความหมายใหม่ที่เกิดจากการขยายความจากความหมายเดิมของตัวอักษรเหล่านั้น (ส่วนใหญ่เป็นการ
อุปมาอุปไมย) ตัวอย่างเช่น “拍马屁” 拍 หมายถึง ตี 马屁 หมายถึง บั้นท้ายของม้า แต่สำนวนนี้ไม่ได้
หมายความว่า ตีบั้นท้ายม้า แต่อุปมาถึง ประจบสอพลอ เลี้ยแข้งเลี้ยขา “一头雾水” 雾 หมายถึง หมอก
水 หมายถึง น้ำ แต่ไม่ได้มีความหมายว่า หมอกและน้ำเต็มหัว แต่เป็นการอุปมาว่า สับสน งงววย “挖墙
脚” 挖 หมายถึง ขุด 墙脚 หมายถึง ดินกำแพง แต่สำนวนนี้ ไม่ได้หมายถึงการขุด "ดินกำแพง" ออก แต่
เป็นการอุปมาถึง การโค่นล้ม ทำให้ออกจากตำแหน่ง “一窝蜂” ไม่ได้หมายถึง "ฝูงผึ้ง" จริงๆ แต่บรรยาย
ถึง คนหลายคนพูด เคลื่อนไหว หรือกระทำการบางอย่างพร้อมกัน

² 谓词 เป็นคำที่ใช้เรียกรวม คำกริยาและคำคุณศัพท์ ซึ่งคุณสมบัติหลักทางไวยากรณ์คือเป็นบทกริยาของประโยค

³ 体词 เป็นคำที่ใช้เรียกรวม คำนาม คำสรรพนาม ตัวเลข ลักษณะนาม

สำนวน 惯用语 ส่วนใหญ่ มักใช้กล่าวถึงปรากฏการณ์ที่ผิดปกติ หรือไม่เป็นที่พอใจ ดังนั้นสำนวน 惯用语 ส่วนใหญ่จึงมีความหมายไปในเชิงลบ วิพากวิจารณ์ ตีเยิน

2.1.4 คำอธิบายความหมาย การใช้ และตัวอย่างของ 惯用语

1. 敲竹杠 qiāo zhúgàng (敲: เคาะ / 竹杠: ลำไผ่)

ความหมายและการใช้ โกงราคา การใช้ประโยชน์จากจุดอ่อนของคนอื่นหรือใช้ข้ออ้างบางอย่างเพื่อขึ้นราคาหรือแสวงหาทรัพย์สิน มักใช้แสดงความไม่พอใจเมื่ออีกฝ่ายเสนอราคาที่สูงเกินไป

ตัวอย่าง

(1) 阿离: 咱们这一顿饭才花了一百多元, 服务费就收了二百, 这不是敲竹杠吗?

王静: 这种饭店就靠敲客人的竹杠赚钱呢。

(2) 景春: 咱们老板在用电脑方面特别仔细。

小青: 为什么这个月电费两千多元?

景春: 老板怀疑人家敲咱的竹杠。

2. 马后炮 mǎhòupào (炮: ปืนใหญ่)

ความหมายและการใช้ ปืนใหญ่หลังม้า เป็นศัพท์ในเกมหมากรุก ม้าและปืนใหญ่ เป็นชื่อเรียกของตัวหมากรุก “马后炮” อุปมาว่าความคิด มาตรการ การกระทำ ฯลฯ ไม่ทันเวลาหรือสายเกินไป ส่วนใหญ่จะใช้เพื่อบ่นว่าคนไม่พูดอะไรล่วงหน้าแต่กลับชี้แจงภายหลัง

ตัวอย่าง

(1) 赵明: 经理说这批货还应该办保险。

山下: 他怎么不早说呢? 托运手续已经办完了, 净来马后炮。

(2) 切忌不要使问题成了堆, 才来一个总结, 放马后炮。

3. 夸海口 kuā hǎikǒu (夸: 夸大 คุยโว โอ้อวด / 海口: ปากอ่าว)

ความหมายและการใช้ คุยโว โอ้อวดอย่างไร้ขอบเขต สามารถแทรก “下”、“过” ไว้ตรงกลางได้

ตัวอย่าง

(1) 你别听他夸海口, 房子那么贵, 说买就能买得起呀!

(2) 我可是在经理面前夸过海口的, 要是年底完不成任务, 那可就麻烦了。

4. 钻空子 zuān kòngzi (钻: 进入 เจาะ ทะลวง/空子: ช่องว่าง รู)

ความหมายและการใช้ ฉกฉวยช่องว่างหาผลประโยชน์ใส่ตัว มักใช้เพื่อเตือนให้ผู้คนระแวงระวังไม่ให้ผู้อื่นฉวยโอกาส และใช้แสดงความเสียใจที่เป็นตัวการทำให้เกิดช่องโหว่

ตัวอย่าง

- (1) A: 你去跟他们交涉时说话要注意, 不要叫人钻了空子。
B: 钻我的空子? 他想得美!
- (2) A: 说了半天你还是有错!
B: 我不过是考虑问题不周到, 他们就钻了空子, 占了便宜。
A: 你还是有空子叫人家钻啊! 以后要注意

5. 伤脑筋 shāng nǎojīn (伤: บาดเจ็บ เจ็บปวด/脑筋: สมอง)

ความหมายและการใช้ บรรยายถึงสิ่งที่จัดการยาก ต้องใช้ความคิด ใช้เมื่อเจอปัญหาที่ยากลำบาก

ตัวอย่าง

- (1) 许文: 经理, 这批货销路怎么样?
经理: 我正为这事伤脑筋呢。
许文: 您用不着伤脑筋, 我再去联系几家客户。
经理: 好啊, 这最让人伤脑筋的事就交给你了!

6. 走后门 zǒu hòumén (后门: ประตูหลัง)

ความหมายและการใช้ อาศัยเส้นสายทำสิ่งต่าง ๆ หรือเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์บางอย่าง ยังพูดอีกแบบได้ว่า “走门路”

ตัวอย่าง

- (1) A: 有人以为我是走后门来的, 其实我是大学毕业分配来的。
B: 就凭你的技术, 还用走后门!
- (2) 走后门托关系上学的人多了。

7. 喝西北风 hē xīběifēng (西北: ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ)

ความหมายและการใช้ หิวโหยและไม่มียะไรจะกิน มักใช้นัยถึงความจำเป็นในการมีค่าครองชีพหรือการมีงานทำและรายได้

ตัวอย่าง

- (1) 龙龙：咱们放假到南方去旅行好吗？
王静：旅行！我把钱花光了，不吃饭了，**喝西北风**啊？
- (2) 朋友：干嘛到郊区工作？不干算了。
小青：不干？他不工作，一家人得**喝西北风**了！

8. 打预防针 dǎ yùfángzhēn (打针：ฉีดยา/预防：ป้องกันไว้ก่อน)

ความหมายและการใช้ ฉีดวัคซีน อุปมาว่ากันไว้ดีกว่าแก้ ใช้เตือนผู้อื่นให้ตื่นตัวระมัดระวังต่อเหตุการณ์หรือพฤติกรรมที่ไม่ดี ใช้ในการเตือนเป็นรายบุคคลหรือโดยรวมเตือนผู้อื่นหรือตนเองก็ได้

ตัวอย่าง

- (1) 中方厂长：局长今天给我们打了**预防针**，眼睛不能只盯着钱！
外放厂长：**这个预防针**打得好，我们绝不能制假。
中方厂长：我们一定做到货真价实，坑害消费者的事绝对不干。
外方厂长：**这预防针**要经常给大家打一针呀。

9. 没底 méi dǐ

ความหมายและการใช้ ไม่มั่นใจ ในภาษาพูดมักจะออกเสียงแบบม้วนลิ้น “儿化” ปกติ “没底” ไม่แยกกัน แต่บางครั้งตรงกลางสามารถเติม “什么” ได้สามารถเพิ่มคำบอกระดับเช่น “很”、“完全”、“太” ไว้ด้านหน้าได้

ตัวอย่าง

- (1) 能不能考上大学，他心里**没底**。
(2) 比赛之前，他们看起来很有信心。不过，比赛能不能获胜，他们心里其实**没什么底儿**。

10. 碰一鼻子灰 pèng yī bízi huī (碰：ชน กระแทบ/灰：ขี้เถ้า)

ความหมายและการใช้ ถูกปฏิเสธหรือตำหนิ ทำให้รู้สึกอึดอัดวางตัวลำบาก มักใช้เมื่อขอเรื่องหรือตักเตือนผู้อื่น แต่ถูกปฏิเสธหรือตำหนิกลับทันที ซึ่งทำให้รู้สึกเสียหน้ามาก

ตัวอย่าง

- (1) 雷 米：洪友林，你没去找找审查组的人？
洪友林：别提了，我去**碰了一鼻子灰**。
雷 米：怎么了？
洪友林：人家说我根本没资格参赛。

11. 丁是丁，卯是卯 dīng shì dīng mǎo shì mǎo (丁：钉子 ตะปู/卯：铆 หมุดยั่วที่บากไว้
สวมเดือย)

ความหมายและการใช้ ต้องตอกตะปูให้ตรงตำแหน่งของหมุดยั่ว โดยจะเกิดข้อผิดพลาดไม่ได้ ใช้ใน
การบรรยายถึงทำอะไรเอาจริงเอาจัง ไม่ทำอะไรลวกๆ สามารถเขียนอีก
อย่างได้ว่า 钉是钉，铆是铆

ตัวอย่าง

- (1) 他说话做事丁是丁卯是卯，深得大家信任。
- (2) 你们做事应该向爷爷学习，丁是丁卯是卯的。

12. 挖墙脚 wā qiángjiǎo (挖：ชุด/墙脚：บริเวณกำแพงด้านล่าง)

ความหมายและการใช้ ใช้อุบายทำลายโค่นล้มบุคคลอื่นหรือกลุ่มอื่น หรือเพื่อไม่ให้สิ่งต่างๆ ดำเนิน
ไปอย่างราบรื่น มีความหมายลบ มักใช้กล่าวถึงการดึงบุคลากรหลัก บุคคล
สำคัญที่มีความสามารถของคนอื่น หรือการนำอุปกรณ์สำคัญของผู้อื่นไป
สามารถเขียนว่า “挖墙角”

ตัวอย่าง

- (1) 老教练：咱们队本来有两名很强的主攻手，前不久被明元队挖墙脚挖去了。
新教练：他们怎么能这么挖别人的墙脚？
老教练：咳，几个队互相挖墙脚的事不奇怪！

13. 大锅饭 dàguōfàn (锅：หม้อ)

ความหมายและการใช้ หมายถึงอาหารทั่วไปที่เตรียมไว้ให้คนส่วนใหญ่กิน อุปมาถึงการปฏิบัติที่
เท่าเทียมกัน มักใช้กล่าวถึงการจัดสรรค่าตอบแทนในชุมชนหรือหน่วยงาน

ส่วนรวมนั้นไม่สมเหตุสมผล มีความหมายลบ

ตัวอย่าง

- (1) A：咱们都是朋友，利润半分。
B：别搞大锅饭了，吃大锅饭时间一长，准出矛盾。

14. 耳朵软 ěrduo ruǎn (软：นิ่ม)

ความหมายและการใช้ ไม่มีความคิด ไม่แน่วแน่ ชื่อคำพูดของคนอื่นง่าย ตรงกลางสามารถแทรกคำ
วิเศษณ์บอกระดับต่างๆ ได้ เช่น “很” “非常” “太” “最”
และด้านหลังสามารถเพิ่มคำเสริมบอกระดับได้ เช่น “极了” “得很”

ตัวอย่าง

- (1) 妈妈耳朵软，听人家一说就信以为真了。
- (2) 我们经理人不错，就是耳朵太软。

15. 手头紧 shǒutóu jǐn (手头: สภาพการเงินส่วนตัว/紧: ขาดแคลน)

ความหมายและการใช้ เงินในมือมีไม่มาก และใช้จ่ายตามใจชอบไม่ได้ ตรงกลางสามารถแทรกคำ
วิเศษณ์บอกระดับได้ เช่น “很”、“非常”、“太”、“最” และ
ด้านหลังตามด้วยส่วนเสริมบอกระดับได้ เช่น “手头紧极了” “手头
紧得很” เวลาอ่านออกเสียง “手头” มักจะออกเสียงแบบม้วนลิ้น
“儿化”

ตัวอย่าง

- (1) 你刚大学毕业，当然会觉得手头紧，过两年就好了。
- (2) 下个月儿子又要交学费了，我们俩觉得手头非常紧。

16. 吃不开 chī bùkāi

ความหมายและการใช้ ใช้ไม่ได้ ไม่เป็นที่นิยม

ตัวอย่าง

- (1) 你这老一套现在可吃不开了。
- (2) 不懂英文的人在这个公司是吃不开的。
- (3) 光说不做的人，在哪儿都吃不开。

17. 笑掉牙 xiào diàoyá (掉: ร่วงลงมา/牙: ฟัน)

ความหมายและการใช้ นำหัวเราะจนฟันหลุด มักใช้พูดถึงเรื่องที่น่าอับอายหรือเรื่องที่ทำให้ผู้อื่น
หัวเราะเยาะ

ตัวอย่าง

- (1) 夏春：周梅，这台日本电器，你帮我给客人说说。
周梅：我也不敢随便讲，万一讲错了，还不叫人笑掉牙！
- (2) 各级政府的工作人员做任何事情都不能粗心大意，必须丁是丁卯是卯，否则就会出现低级错误，让人笑掉大牙。

18. 老掉牙 lǎodiàoyá (老: 陈旧 ล้าสมัย)

ความหมายและการใช้ แก่ฟันหัก บรรยายสิ่งของ คำพูด ที่ล้าสมัย สำนวนคำคุณศัพท์ ใช้แยกคำ
ไม่ได้ ด้านหน้ามีลักษณนาม “个” ได้ มักใช้เป็นส่วนขยายบทประธาน
หรือบทกรรม (定语) และบทกริยา (谓语) ได้

ตัวอย่าง

- (1) 你说的那个话题都**老掉牙**了，换个话题吧！
- (2) 这虽然是个**老掉牙**的问题，不过至今没有得到解决。

19. 马大哈 mǎdàhā

ความหมายและการใช้ สะเพร่าหรือคนสะเพร่า ไม่สามารถใช้แยกคำได้

ตัวอย่าง

- (1) 他是个**马大哈**，做事总是丢三落四的。
- (2) 像你这样的**马大哈**我还真没见过，自己的钥匙总是找不到。
- (3) 保管文件，可不能**马大哈**。

20. 老大难 lǎo-dà-nán (难: ยากลำบาก)

ความหมายและการใช้ บรรยายถึงปัญหาที่ซับซ้อนและยากที่จะแก้ไข ไม่สามารถแยกคำได้

ตัวอย่าง

- (1) 这个班学风太差，平均成绩倒数第一，是全校出了名的**老大难**。
- (2) 堵车是很多大都市的**老大难**问题，解决起来很不容易。

21. 打圆场 dǎ yuánchǎng

ความหมายและการใช้ ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทและสถานการณ์ที่น่าอึดอัด สามารถแยกออกจากกันได้

CHL 4505 สุภาวดี คำพังเพยและสำนวนจีน 31
มักจะแทรกลักษณนาม “个” คำกริยา “打” สามารถเข้าคำได้และ
บางครั้งกริยาและกรรมสามารถสลับหน้าหลังได้

ตัวอย่าง

- (1) 他俩正在争吵，你去**打个圆场**吧！
- (2) 要不是你来**打圆场**，真不知道这种尴尬的局面会持续到什么时候。
- (3) **圆场**我可不会打，还是你去吧。

22. 出洋相 chū yángxiàng

ความหมายและการใช้ ปล่อยโก๋ ขายหน้า สามารถแยกออกจากกันได้ โดยมักจะแทรกลักษณะนาม “个” คำกริยา “出” สามารถเข้าคำได้ และบางครั้งกริยาและกรรม สามารถสลับหน้าหลังได้

ตัวอย่าง

- (1) 我第一次去国外的時候，出了不少洋相。
- (2) 搞搞惡作劇、让别人出出洋相是他的癖好。
- (3) 你要是不了解当地的习俗，有你的洋相出。

23. 耳旁风 érpángfēng

ความหมายและการใช้ หูทวนลม ไม่ใส่ใจคำปรึกษาหรือคำเตือนของผู้อื่น มักใช้เพื่อตำหนิคนที่ ไม่ใส่ใจคำพูดของคนอื่น และยังแสดงความกังวลว่าพวกเขาไม่ใส่ใจคำพูด ของคนอื่น นอกจากนี้ยังสามารถเกลี้ยกล่อมผู้คนที่ไม่ต้องสนใจคำบางคำ ได้อีกด้วย

ตัวอย่าง

- (1) 学生：老师，这样写对吗？
老师：我说过多少次，你们都当耳旁风了！
- (2) 玛丽：你要是听见他们那些话得气死！
麦克：听那些话干嘛？当耳边风算了。

24. 绊脚石 bànjiǎoshí (绊：พัน สะดุด เกี่ยว)

ความหมายและการใช้ หินที่ทำให้สะดุด ใช้เปรียบเปรยถึงสิ่งที่ขัดขวางความเจริญก้าวหน้าสำหรับ บางคนหรือบางสิ่ง สำนวนคำนี้ไม่สามารถแยกออกจากกันได้

ตัวอย่าง

- (1) 骄傲是进步的绊脚石。
- (2) 时势已变，刻舟求剑只会成为前进的绊脚石。

25. 拍马屁 pāi mǎpì (拍：ตี/马屁：ก้นม้า)

ความหมายและการใช้ คนที่ประจบสอพลอ สามารถใช้แยกคำได้ ตรงกลางสามารถใส่คำที่แสดงถึง ใครบางคน ประกอบเป็นโครงสร้าง “拍……马屁” กริยา “拍” สามารถเข้าคำได้ และบางครั้งกริยาและกรรมสามารถสลับหน้าหลังได้

ตัวอย่าง

- (1) 他这个人就喜欢**拍马屁**，同事们都讨厌他。
- (2) 你有什么了不起，不就是会**拍拍领导的马屁**吗？
- (3) 你知道大家是怎么评价你的吗？说你“**马屁会拍**，本事没有”。

26. 一头雾水 yītóu wùshuǐ (雾：หมอก ละอองน้ำ)

ความหมายและการใช้ งงงั้น ไม่สามารถใช้แยกคำ ด้านหน้ามักมีคำกริยา “弄” “搞” และ มักใช้ในประโยค “把” ประกอบเป็นโครงสร้าง “把…弄得一头雾水”

ตัวอย่าง

- (1) 一上班就被经理批了一通，搞得他**一头雾水**。
- (2) 突然听到自己将被派往国外进修的消息，他的感觉是一头雾水。

27. 一窝蜂 yìwōfēng (窝：รัง/蜂：ผึ้ง)

ความหมายและการใช้ ผึ้งแตกรัง บรรยายถึงคนจำนวนมากที่พูดหรือเคลื่อนไหวพร้อมกัน

ตัวอย่าง

- (1) “舒伯伯”一来了，他们和他们的小朋友们，就**一窝蜂**似的围了上来，拉住不放，要他讲故事，说笑话。
- (2) 他知道全村人早已背着他家的人，议论成了一**窝蜂**。

เอกสารประกอบการสอนรายวิชา
CHL4505 สุภาณิต คำพังเพย และสำนวนจีน

อาจารย์ ดร.ชนิชา คิดประเสริฐ

2.2 ความหมาย การใช้ และตัวอย่าง 惯用语 (1)

1. 成气候 chéng qìhòu (气候: 结果、成就 ผลลัพธ์ ความสำเร็จ)

ความหมายและการใช้ ประสบความสำเร็จหรือมีอนาคต ส่วนใหญ่จะใช้ในรูปปฏิเสธ และโดยทั่วไปสามารถใช้แยกกันได้ ประกอบเป็น “不成气候” “成不了什么气候” มักจะมีน้ำเสียงแข็ง "ดูถูก"

ตัวอย่าง

- (1) 像你这么整天懒洋洋的，将来能成什么气候？
- (2) 他这个人除了喝酒就是打牌，成不了什么气候。

2. 花点子 huādiǎnzi (花: 迷惑人的、不真实的 สิ่งหลอกลวง สิ่งไม่จริงผลลัพธ์/点子: วิธีการ)

ความหมายและการใช้ กลอุบายหรือวิธีในการหลอกลวงผู้คน ไม่สามารถใช้แยกได้ มีความหมายลบ บางครั้งด้านหน้าสามารถเพิ่มลักษณนามได้ เช่น “种” “个” “些” และมักจะมีคำว่า “多” ปรากฏด้านหลัง

ตัวอย่าง

- (1) 很多人说老李花点子多，我倒是不这么看。
- (2) 就你那些花点子，别人不了解，但是瞒不了我。

3. 唱高调 chàng gāodiào (高调: ระดับเสียงสูง (คำพูดไพเราะน่าฟัง))

ความหมายและการใช้ คำพูดที่ฟังดูดีแต่เกินจริง ดีแต่พูดแต่ไม่ลงมือทำ สามารถใช้แยกกันได้ และสามารถใส่ “什么” ไว้ตรงกลางได้ มีความหมายลบ

ตัวอย่าง

- (1) 我们新来的经理坚决反对光唱高调、不干实事的作风。
- (2) 喜欢唱高调的人，可能一时会得到老板的赏识。不过时间长了，一定会露馅儿的。

4. 抱粗腿 bào cūtuǐ (粗: หนา (อ้วนใหญ่)/腿: ขา)

ความหมายและการใช้ ประจบประแจงพัวพันผู้มีอำนาจ ใช้แยกกันได้ และมักใช้ในโครงสร้าง “抱某人的粗腿” มีความหมายลบ

ตัวอย่าง

- (1) 你这是跟谁学的？这么年纪轻轻的就学会抱粗腿了。
- (2) 他是公司里有名的马屁精，喜欢抱老板的粗腿。

5. 灌米汤 guàn mǐtāng (灌: รดน้ำ รินน้ำ/ 米汤: น้ำข้าว)

ความหมายและการใช้ ประจบสอพลอและล่อลวงผู้คนที่ด้วยคำหวาน สามารถแยกได้ และแทรก “了” ตรงกลางได้ นอกจากนี้ยังมักใช้ในโครงสร้าง “给某人灌米汤” มีความหมายลบ

ตัวอย่าง

- (1) 她呀，天天围着领导转，就会甜言蜜语地给领导灌米汤。
- (2) 要说起来也怪，有的老板就喜欢会灌米汤的人。

6. 露馅儿 lòu xiànr (露: ปรากฏออกมาให้เห็น/ 馅儿: ไส้ขนม)

ความหมายและการใช้ เรื่องที่ไม่ต้องการให้ผู้คนรู้ถูกเผยออกมา สามารถแยกได้ และสามารถแทรก “了” ไว้ตรงกลางได้ มักใช้ในความหมายลบ

ตัวอย่าง

- (1) 这本来是捏造的，一对证，就露馅儿了。
- (2) 不知道就是不知道，别装作什么都知道。否则，早晚会露馅儿的。

7. 倒打一耙 dàodǎ yìpá (耙: คราดพรวนดิน)

ความหมายและการใช้ ไม่เพียงแต่ปฏิเสธข้อกล่าวหาของอีกฝ่ายหนึ่ง แต่ยังกล่าวหาอีกฝ่ายกลับด้วย สามารถแยกได้

ตัวอย่าง

- (1) 明明是你自己错了，还要怪别人，简直是倒打一耙。
- (2) 那个人骑自行车撞了我，还说我不让路，真是倒打一耙。

8. 丢面子 diū miànzi (面子: หน้าตา)

ความหมายและการใช้ อับอาย ขายหน้า มันสามารถแยกออกจากกันได้ และบางครั้งด้านหน้าสามารถใส่คำวิเศษณ์ บอกระดับได้ เช่น “太”、“很” ตรงกลางสามารถใส่ส่วนเสริมบอกระดับ “尽了” ได้

ตัวอย่าง

- (1) 小明觉得小朋友都有新玩具，自己却没有，实在是太丢面子了。
- (2) 本来说好了是我请客，可是买单的时候才发现没带钱包，丢尽了面子。